

Yargıtay 11. HD., E. 2019/4326 K. 2021/3962 T. 22.4.2021

T.C. Yargıtay Başkanlığı - 11. Hukuk Dairesi

Esas No.: 2019/4326

Karar No.: 2021/3962

Karar tarihi: 22.04.2021

[Belgeyi Lexpera'da Görüntüle](#)

devir sözleşmesi • gemi • aktif dava ehliyeti • taşıma sözleşmesi • acente • konişmento • küpeşte • ticari defter • varna limanı • navlun • navlun sözleşmesi • dava ehliyeti • davacı sıfatı • karşı dava

aktif husumet ehliyeti

varış limanı

husumet ehliyeti

MAHKEMESİ : BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 13. HUKUK DAİRESİ

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 17. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen 28.03.2018 tarih ve 2014/731 E. - 2018/138 K. sayılı kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin esastan reddine-kabulüne dair İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi'nce verilen 22.05.2019 tarih ve 2018/799 E.- 2019/785 K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi duruşmalı olarak davacılar vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, duruşma için belirlenen 20.04.2021 günü hazır bulunan temlik alan davacı vekili Av. ...ile davalı vekili Av. ... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin davalı ile 6 adet yarı römorkun deniz yoluyla İstanbul Haydarpaşa Limanı'ndan Nijerya'nın Lagos Limanı'na gönderilmesi konusunda anlaştığını ve davalıya navlun bedeli olarak 47.400 USD ödediğini, 05.07.2012 tarihinde konişmento düzenlenerek malların Haydarpaşa Limanı'nda gemiye yüklendiğini ancak, varış limanına teslim edilmediğini, davalı ile yapılan görüşmelerde geminin İspanya'nın Laspalmas Limanı'na vardığı ve oradan tekrar hareket edemediğinin bildirildiğini, tüm görüşme, taahhüt ve ihtarlar rağmen malların varış limanına teslim edilmemesi nedeniyle TTK'nın 1178. maddesi gereğince malın zayi olmuş sayılması gerektiğini ileri sürerek, taşıma sözleşmesinin feshi ile birlikte mal bedeli 217.800 USD karşılığı 402.189,48 TL'nin 05.07.2012 tarihinden itibaren faiziyle, davalıya ödenen 47.400 USD navlun bedelinin karşılığı olan 87.528,84 TL'nin de ödeme tarihi olan 02.07.2012 tarihinden itibaren ticari faiziyle davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, müvekkilinin taşımaya sadece acente olarak aracılık ettiğini, CFR teslim şartı ile yapılan satışlarda malların gemi küpeştesini aşmasından itibaren yük ile ilgili nefi ve hasarın alıcıya geçtiğini, davacı yükleyici olduğundan mal zararı ile ilgili aktif husumet ehliyetinin bulunmadığını, geminin taşımaya elverişli ve uygun olduğunu, davacının navlun iadesi talebinde bulunamayacağını, müvekkilinin herhangi bir sorumluluğu olmayıp, aksi takdirde ise, sorumluluğunun sınırlı olduğunu savunarak, davanın reddini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesince iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, malın teslim şeklinin CFR

olması, davacının ticari defter kayıtlarına göre mal bedelinin tahsil edilmiş olduğunun anlaşılması nedeniyle davacının taşıyıcıya karşı dava açmakta hukuki yararının bulunmadığı anlaşılması ise de, davacı yargılama aşamasında mal alıcısı olan yabancı şirketin dava ve talep haklarını temlik aldığı ibraz ettiği temlikname ile ispat etmiş olduğundan davacının aktif husumet ehliyetini kazandığı, davalı tarafça malın teslim edildiği ispat edilemediğinden TTK'nın 1178/5.m. gereğince malın zayi olduğunun kabulü gerektiği, davalı şirketin TTK'nın 1178. m. gereğince mal bedelinden temlik alan davacıya karşı sorumlu olduğu, davalının TTK'nın 1186. m. sevkedilen sınırlı sorumluluk hükümlerinden yararlanamayacağı, davacının ödenen navlun ücretini isteyemeyeceği gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile 402.189,48 TL'nin faiziyle davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Karara karşı, taraf vekillerince istinaf isteminde bulunulmuştur.

İstinaf Mahkemesince iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, gönderici Öz Nursan Ltd. Şti. tarafından açıldıktan sonra 05.07.2017 tarihinde düzenlenen devir sözleşmesi ile dava konusunun talep hakları ile birlikte emtianın alıcısı Awv-Akiota Works Limited'e devredildiği, davacının ödemiş olduğu tazminat bulunmadığı, dolayısıyla dava tarihi itibarıyla zarara uğramadığı, aktif dava ehliyeti bulunmadığı, bu nedenle dava konusu alacakla ilgili taşınan yükün alıcısı şirkete dava konusu alacağı devir etmesinin hukuki sonucu değiştirmeyeceği, devir alan şirketin, devir eden şirketin yerine geçtiğinden, dava açma hakkı bu kapsamda değerlendirilmesi gerekeceği, davacı gönderen ile alıcı arasında bağitlanan sözleşmede CFR koşulu bulunduğu, her ne kadar CFR kaydı satıcı ile alıcı arasında yapılmış satım sözleşmesine konulan şartlardan ise de, navlun sözleşmesine de etkisi olduğu, zira boşaltma yükmlülüğü alıcıda bulunduğu ve gönderen davacının navlun ücretini, satışın CFR teslim şeklinde yapılmış olması nedeniyle alıcı menfaatine navlun ücretini ödemiş bulunduğu, böylece navlun ücretinden sorumlu olmayan ve alıcı menfaatine taşıyan davalıya ödeme yapan davacının, davalı tarafça taşınması gereken makinelerin taşınmayarak taraflar arasındaki sözleşmenin eylemli olarak sona erdirilmiş olup, fesih niteliğinde olduğundan bahisle navlun ücretinin iadesini talep etme hakkı bulunmadığı gerekçesiyle, davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile, İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak, davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun ise, esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacılar vekili temyiz etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nın 355 vd. maddeleri kapsamında yönteminde yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nın 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına, CFR teslim şeklinde satıcının, navlunu alıcı menfaatine ödemiş olması ve davalının da alıcı menfaatine taşımış olması nedeniyle davacının navlunu takip edemeyecek olmasına, mal bedelini peşin tahsil eden davacının malları bu teslim şeklinde gemiye yüklemesi ve malların gemi küpeştesini geçmesinden sonra tüm riskinin, nafi ve hasarın alıcıya geçmiş olmasına, 05.07.2012 tarihinde yüklemenin gerçekleşip geminin Haydarpaşa Limanından hareket etmiş olmasına, davacı uhdesinde zarar doğmadığından, alacağı temlik etmesinin de durumda değişiklik yaratmayacağına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacılar vekilinin temyiz isteminin reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1. maddesi uyarınca ONANMASINA, HMK'nın 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, takdir olunan 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacılarından alınarak davalıya verilmesine, aşağıda yazılı bakiye 14,90 TL temyiz ilam harcının temyiz eden davacılarından

alınmasına, 22.04.2021 tarihinde kesin olarak oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Dava, gemi taşıma sözleşmesinden doğan tazminat istemi ile navlun bedelinin iadesi istemine ilişkindir.

Davacıya ait yükün İstanbul Haydarpaşa limanından Nijerya'nın Lagos limanına taşınması hususunda taraflar arasında taşıma sözleşmesi yapıldığı ve davalı şirketin 02.07.2012 tarihli faturasına istinaden 47.400 USD taşıma ücretinin (navlun) de davalı taşıyana peşin olarak ödendiği, davalı taşıyanın yükü en geç 40-45 içerisinde yükü adresine teslim etmeyi taahhüt ettiği, taşımayı üstlenen davalının da üst taşıtan olarak yükü taşıtmak üzere Shelly Express gemisi donatısıyla taşıma sözleşmesi yaptığı, geminin 05.07.2012 tarihinde yola çıktığı, buna göre en geç 20.08.2012 tarihinde adresine ulaşması gerekirken ulaştırılmadığı, bunun üzerine davacının netice almak için bir süre bekledikten ve aradan 70 gün geçmesinden sonra 08.11.2012 tarihinde davalıya ihtarname çekerek onu temerrüde düşürdüğü, malın alıcısına karşı sorumlu duruma düşen davacının bu defa Nijeryalı alıcı firma ile 27.05.2013 tarihli yeni bir protokol yaparak aynı malları bila bedel alıcı firmaya yeniden göndermeyi, gönderemediği takdirde bedelini ona ödemeyi taahhüt ettiği, davalının taşımayı üstlendiği malların hiçbir şekilde adresine ulaştırılmadığı ve bütünüyle zayı olduğu hususunda bir görüş ayrılığı bulunmamaktadır.

Taşıma sözleşmesi davacı ile davalı şirket arasında gerçekleştirilmiş olup, davalı edimini yerine getirmemiş, taşıma gerçekleştirilmemiştir. Davacının alım-satım bedelini peşin tahsil etmiş olması, sözleşmelerin nispiği ilkesi çerçevesinde alıcı ve satıcı arasındaki bir hukuki ilişkidir. Kaldı ki, davacı 217.000 USD bedelli teslim edilmeyen mallarla ilgili olarak alıcı ile bilahare yeni bir protokol yapmış ve aynı malları alıcı firmaya tekrar vermeyi taahhüt etmiştir. Dolayısıyla davacı anılan taşıma ilişkisinde zarara uğramıştır.

Davacı deniz taşıma sözleşmesinde taraf olmayıp, bu sözleşmenin tarafı davacıya karşı taşımayı üstlenen davalı olup, davalı ister üst taşıyan kabul edilsin, ister taşıma işleri komisyoncusu kabul edilsin taşıtana karşı edimi yerine getirmemesinden doğan zararlardan sorumludur.

Cost & Freight, CFR, Mal Bedeli ve Teslim, incoterms 2010 da yer alan 11 farklı teslim şekli arasında, C grubu olarak adlandırılan, sevkiyatın satıcı firma tarafından organize edildiği teslim şekillerinden biridir. CFR teslim şeklinde, satıcı yani ihracatçı firma, fabrikada yükleme, iç nakliye, limanda gemiye yükleme ve navlun süreçlerini organize ederek, yükü, alıcının yani ithalatçının ülkesinde yer alan bir limanda, alıcıya teslim edecek şekilde operasyonu tamamlar.

Somut olayda, davacı satıcının CFR satım nedeniyle, dava dışı alıcıya (bilahare davayı temlik alan) karşı malların teslimi nedeniyle sorumluluğu devam etmektedir. Ayrıca, bedeli peşin alınan mallar nedeniyle de alıcıya karşı, yükün varma limanına ulaşmasına kadar taşıma sorumluluğu devam etmektedir. Taşımanın hiç yapılmadığı veya varma limanından önce inkitaya uğraması halinde, alıcının davacıya karşı dava açma hakkı ortadan kalkmaz. Dolayısıyla, davacı mevcut taşıma eylemi nedeniyle zarar görmüş olup, taşımayı üstlenen davalı üst taşımacı da bu zararın tamamından sorumludur.

TTK'nın 1199. maddesinde yer alan "Boşaltma süresinin sonuna kadar bir kaza sonucunda ziyaa uğrayan eşya için navlun ödenmez ve peşin ödenmiş ise geri alınır. Navlun götürü kararlaştırılmış ise eşyanın bir kısmının ziyayı, navlunun o oranda indirilmesini istemeye hak verir." hükmü uyarınca, taşıyıcı taşıtana karşı menziline ulaştırılmayan taşıma nedeniyle ödenmiş olan navlun bedelinin iadesinden sorumludur. Navlun bedelinin iadesinin hasar ve yararın alıcıya geçmesiyle bir ilgisi bulunmamaktadır.

Daire çoğunluğu tarafından, hasarın yüklemeyle birlikte davalıya geçtiğine ve taşıma sırasında gerek yükten, gerekse navlun bedelinden dolayı davacı taşıtanın aktif husumet ehliyetinin bulunmadığına ilişkin yaklaşımına katılmıyorum.